

Pridplata na cilu god 3 for., na pol god 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakoverstna predmeta molimo na uredništvo uputiti.
Neobjavljena neprimamo.

God. I. U Kalači

u Sridu 8. Lipnja 1870.

Broj 13.

P O Z I V

na Pridplatu Bunjevački i Šokački Novina.

Pervi četvrt godine po našem računu iztiče 18. Lipnja, radi toga počastno pozivljemo svu onu velepoštovanu Gospodu : kojisu samo na ovaj četvrt pridplatili, neka izvole što brže izjaviti : dali je Njeva volja : da jim se Novine i na slideći četvrt na Njevo poštovano ime odpravljaju. U načelima povodom prva Poziva izjasnjenima ni dlake nećemo prominiti. A što se tiče prostora naši novina — o tom će okolnosti odlučiti.

Od podpore zavisi naš obstanak, a roda našeg na duševnom i tvarnom polju razvitak, što god ona postane obilnija, s tim će naše sile koje na vašu prosvitu razvijamo rasti. Našje rad trud i borba, a vaš neka bude trošak. Tko neće da 75 novčića za jedan četvrt godine na prosvitu svojeg roda žrtvuje, u tim nevie narodna krv, jel takva koji nebi mogo, nepoznajemo, buduć da što jedan nebi imo, to će moći petorica ili desetorica snesti — da sebi jedne novine narede. Koji štije, svaki danće ji boljma razuniti, uz to nije nas briga i za početnike minula skoroće se i ovima poso olakšat. Gosp. Ambrosia Šarčević revni prijatelj našeg roda, trudi se da objasni riči — i stvari, kojima se novine zabavljaju. Na što nisu naše sile zasad dostačne toće oni koji se spravljaju u naše stope stati, po vrimenu naknaditi. Dok se baklje — mašale — neuzegu mi ćemo donle nepristano našu potanku svićicu uzdizati, da rodu na njegovi svistrani putevi svitlimo.

Radi oni koji nebi valjada uvižbani bili usudjujemo se zabiližiti : da nije potribno novce slati — već istom, na mistnoj ili odnosno bližnoj kralj. Pošti položiti, vist će se kalačkoj naputiti, i tako novac ovde izplatiti. A poklem je temeljna i to mnogomistna tužba izjavljena : da naši velepoštavani čitatelji svoje novine nedobivaju, nikoji, samo akosu tri broja primili, premda smo mi, svakom ne samo pridplatniku, već još i pridbrojniku, kako nam je čie poštovano ime označeno — sve primere uredno slali, mislimo da bi najudesnie bilo : ako bi svaki, svoje novine s mistne kraljevske Pošte, po svojem čeljadetu odnašo, onda bi mi znali obiližiti ruke, u kojima su možda ponestale. Svi primeri — na jednu varoš naminjeni u jednom svezku se odpravljaju, dakle nije moguće da pojedini donle di izostanu. Žalostno očitujemo : da se u imena mnoge pogriške — po grišnoj nepozornosti uvukle, teće se izpravljati. Samo molimo „naslove tako kakoje tkomu volja izpisati, jel mi nebi bili na to pozvani, da ove dilimo, buduć da želje velepoštovani osobah nepoznajemo — pak i priko naše najizkrenie volje pogriškom gdje kom uvridu nabavimo — košto se to na naše sažalenje sgodilo, platja je na 1 četvr. 75 novčića, na pol god. 1 f. 50 novič. a na cilu god. 3 for.

Uredništvo.

Ustrojenje Municipiah. (Varmegjah, gradovah, i obćinah) po duhu Livice.

Onu osnovu — koju je g. ministar nutarnji dilah o ustrojenju municipiah, našem visokom Saboru podnio — u svojih nitih — stavilismo prid oči naši poštovani čitateljah, u Br. 9. naših novinah, a u Br. 11. izjavilismo : da je ta osnova tako unitjena : daće po njoj Gospoda ministari na stani varmegjskom, varoškom i obćinskom ugodno bez svake teškoće moći tkati, čunak će biti od svake strane shodan u varmegji podžupan, u varoši gradonačelnik, a u obćini Solgabirov. Kako vidimo ta osnova ni livoj Stranki ni seje dopadala, zatoje ova jednu drugu na nitila. Koje dvie akose uzporede svaki, koji se u napridak nije pristranio i tako svoju pamet, i srce nikom vodji bezuvitno obvezao mora pripoznati : da bi od ove dvie sad jednu shodnu mogli sastavati, u kojoj bi dosta prostora ostavili da se ustavna sloboda izvija u svim velikim i manjim obćinam — nemanje i ministarstvu toliko upliva : da kola države ne škljocaju i ne zapinju, već na šinama zakona bez zaprike svoje kretnjanje verše, da obća i pojedina imovina, kako i svakog osoba osigurana postane.

U onoj ministarskoj osnovi varmegja nebi drugo ništa bila, nego jedna alvatna kuća, koja bi ministarstvu u svakoj struki povoljno obitovanje dala, a po ovoj tako nam se pričinja ko ona kuća : kuda se vicešpán s drugi veći činovnici uselio, i pod imenom „mala skupština“ sve njezine praznine tako napunio, da za velika župana ni malko mista nije za ostalo, di bise on s dotičnim ministarskim uplivom uložiti mogao.

Drugće sva ona koja se snuju glede naredabah ministarski, odborničke i činovničke odgovornosti prama ministarstva — obćinah, i pojedini, činimam se da su na kalup ustavne slobode ugodno skrojena.

Pristajemo dragovoljno i uz načela : na koja se biranje činovnika i povirenika nalaže, samo nam se nemože dopadat, što se ne ište da je kakoća činovnička po zakonu obilježena, već se naredjuje : da ovu jedan odbor odljučuje. Sloboda obćena i pojedina jamstvo nenalazi u osobam već u zakonu, dakle ako je moguće kakoću u zakonu izrazit, nemojmo to pravo odboru prilagat, jel taj odborće uvik zavisit od onestranke : koja je po većini nadvladala, a stranka neobičaje biti nepristrana.

Štogod se više može u obćeni poslovi zakonom označit, i izpod upliva vlasti pojedinih ljudih oslobodit, toje više jamstva za obću i osobnu slobodu. Na priliku, kad zakon obilži : da u onom mužu koji želi u obćini birovsku palicu u ruku uzeti, Ove i one kakoće, svojstva, moraju se nalaziti. Sigurnia je moja nada, daće ljudi umitna kneza odabrati, nego ako bi od solgabirova, ili kakva odbora zavisilo ta svojstva ustanoviti. U poslidnjem načinu prijateljstvo — i take bi osobe u kandidatiu uvuklo, koje se znadu ugodno klanjat, al

neume u svakoj okolnosti na zemljištu pravice neprodrmano obstati, ili bi take izostavili, koji neidju noćom da glasove izkupljaju, već su vridni i dostojni — da ji sugradjani u njevih stajah potraže, i zamole da kneževsku palicu prime.

Pak onda od ovi ljudi koji se tako pokazuju, ko da bi oni slobodu gradjanom lancem mirili, kad je kakono vele drugi židovskim rifom izmiriti nastoje to bi čekali daće oni kao neprominjivo načelo pripoznati : daje ustavna sloboda nesamo svakomu čovičjem stvoru jednako potribna, već i koristna, naprotiv oni u ovo naše doba, kojeje već dovoljno pokazalo : da za gradjansko odgojenje nema boljeg, plodnieg, i uspješnieg sridstva od slobode — hoće niku razliku medju obćinam i obćinam da uvedu, ove da pod teškom rukom solgabirova ostave, a one u blagostanje samouprave polože ; mi to mislimo : da samouprava nesastoji u tom : da se tušta hiljada gradjanah nabroje, već u tom : da obćine svoje obće poslove bez ičieg upliva medju granicam zakona obavljaju. Odud neslidi to : da valja male obćine ovog prava lišiti, već više manji triba u jedan savez ujediti. Što je za varmegju pravo glede ministarstva — to mora biti pravo i obćini glede županie, gospodo jednom mirom triba na sve strane miriti, — to želi ravnopravnost, po prirodi samouprave.

Takodjer moramose čuditi, što ova gospoda, kad na sve grlo viču : da je ono ravnopravno, štoje demokratski, ipak namiravaju gradovom druge a županiam druge a obćinam opet druge osnove dati. Gospodo — ako je vaše plemenito načelo demokratia, onda neznamo, kako biste mogli drugi kraj odilu varoškom, a drugi županianskom dati ; takim načinom opet se nebi ko sinovi jedne domovine smatrali.

Prostitute nam al nam se čini: Koda niste mogli odoliti, da na vašem ustroju gajtan aristokratički neostavite. Medju gradu i županiom nepoznajemo po načelu ravnopravnosti druge razlike, nego onu jedne velike i manje obćine. Zato opet vas nerazumimo, kada one gradove, kojima kadgod niste glas na saboru dali — jel rekoste po njevi usti kraljevska kamara govori, sad te gradove želite pod palicu sabora pogrbiti, u kom naravno po većini uvik ministarstvo vlada, dakle onda kamara, a sad bi ministarstvo njevim jezikom govorilo.

Zašto vi želite one gradove, kojisu i dosad samopravno upravljane, pod jaram županie — pogrbiti, ako nebi toliko gradjana brojili — koliko bi se po saboru zaktivalo, u ovom obziru tako nam se čini daje ministarska osnova, sliku ustavne slobode boljma nagodila, jel tamoje sloboda, akoprem ministarskim i odnosno saborskim uplivom ograničena — da grad može u nite županie stupiti, ili se iz ovi izcerpiti. Dakle o svojoj sudbini samo po sebi suditi, što po našim pojmu znači to-

liko ko ustavno obhadjati, a ono vaše toliko čini ko pod izlikom slobode samovoljno odredjivati.

Domaći Poslovi.

O čem se bave na Saboru?

30. Svibnja. Predsjednik. G. Šomšić. Pridmet, željeznice gornje magjarske. Munkač-stry-lemberg-i eperješ-tarnovska-pruga-nakoliko bi se ove u našoj zemlji prema Gallicio iztezale. Ministarska namiraje bila-pokusajno poslove na ovima prugama državnim troškom obaviti, da se što prije opraviti mogu, sbog ratni razloga — poklem komšia Rus u ovim pravcu već gotove željeznice posiduje. No zasad kuća zastupnička nije hotila važnost navedeni razlogah uvidit, već je pridlog gosp. Žedénjia primila — po kojim ministarstvo triba da se uz obećanje kamatne naknade u razgovor s družinam upusta, ugovor sklopi, i ovaj Sabor na odobrenje podnese.

U toj razpravi znamenitoje očitovanje gosp. ministara javnih gradjevinah : da je već nastalo vrijeme : kada nije potriebuo družinam više ugovarat kamatne naknade, i tako porezni teret — gradjanah sporit, radujemo se štoje ovaj izraz kuća zastupnička s odobrenjem primila — jel mi već mnogo godina govorimo : da kamatnom naknadom gradjeni gvozdeni putovi više tereta nameću domovini, nego koristi prinose. Pruge koje nas s vilajetnom piacom sastavljaju, neka se grade državnim troškom, jel ovake se tiču svakog gradjanina a druge neka grade družine, na svoj trošak, i dobitak. Država bi do voljnu pomoć pružala, ako bi kad koju družinu, uz jamstvo zajmom podupirala. Stim više što na onu gosp. Černatonyi izjavu : daje navadno kod jedne ili druge pružne razprave koji zastupnik, kano dotične zadruge ozbilni član izvistitelj — dovoljni odgovor nismo čuli — poštoje gosp. Bujanović samo glede svoje osobe primetio : da u sadanjim slučaju nikaka zadruga nije zanimljana.

31. Svibnja. O razpravi one pruge koja bi gornju željeznicu s kassa oderbergskom skopčala, odobrenje pridlog gosp. Madočanje : da se ponudjavana sva tri pravca prouče, i tako Saboru na odluku pridstave. — G. Paulinije uz Bistricu razloge navadjo, dočim se ministarstvo Kromonici naklonito pokazalo; a na istočnoj prugi — za privez Kočard je označen, po čemuće ova pruga 1½ milja kratja i stim jeftinija postati.

Karlovce. 25. Svibnja. Prištiven je ustroj kongresa, po odboru na tu svrhu izaslanom sastavljen.

Nadivamu se ime : Srbski narodni Sabor.

Spada mu u djelokrug, van viro i čudorednosti zakona, sve ono : štoje na polju crkve i škole nalazi — glede nutarnja i spolašnja sustava.

Biskupie ograničava, Patriarha, i Biskupe bira, sva dobra još i manastirska, sve zavode, još i pojedinom kesom utemeljene, upravlja, u crkvi i škuli, glede Svećenstva, i učiteljstva, njevi pučki odnošaja, i uzdržavanja — sve zajedno razpravlja, i po svojim izboru, i biranom Predsjedniku kada nije u skupu kongres ravna, dakle vlada Zakonodavna — i ukupno upraviteljska, bez svakog upliva Synodalnog Pokušavali su tom prigodom u ovaj dilokrug Synodu uvrstit, i manastirstvo izkinut, izpravke su podnašali — Biskup Nikolajević — Arhimandrita Živković, Dr. Kasapinović — govorili su Arhimandrita Angelić, Stanulović, a proti ovi Dr. Kostić, i Protá Branković. Umetke su navadjali Dr. Mandić, Dr. Pavlović i razlozi podupirali, al posli govora gosp. Dr.

Miletića saborje izpravke odstranio, i sastavak odborski zadržao. Pozivanaje ovom prilikom u pomoć crkvena povistnica, nu ta nije baš svakom govorniku svoje izvorno lice ukazala, ipak da se i oni duša umiri, koji se pobojavaju : daje ovaj dilokrug taka zamašaja, koji će narodne crkve sile nadkriliti, i ono štoje staro i vikodavno, pa i pravilno bilo uzdrmati, a novo ni vlasti, ni starodavnosti ugledom neće moći učvrstiti; pakće nastat ono što veli sveto pismo : daće poslidnja biti od prijašnji gora, nastojao gosp. Dr. Subotić s tim upokojit, da je takova kongres i prije obavljao — a gosp. Dr. Miletić podje jitišiti : da ako bi kongres slučajno iz granicah svoji iztupio — ona vlada, kojoj nadziriteljstvo pripada, neće propuštat kongres u te uvesti.

Karlovce brzojavno — piše nam se : Sabor ja zaključio : da se biskupi, arcibiskup patriarha, bez različnosti svećeničke iz naroda izbiraju.

Austria. Naši prijatelji. Po Carski privisoki rukopisi pozvanisu da po biranju, koje je za pokrajinske Sabore na 20. Lipanj uročeno — a za Reihsrat — kada sabori budu sazvani, izraze svoja mnenja : dalije njevalja sadanji ustav i nadalje zadržati, ovaj prikrojiti, ili po svim nov stvoriti. Zadaća odličnih muževah raznih narodah nemože biti — svoj rod tlapnjam hraniti, već ono istom kao želju na svoj bariak upisati : što se u sadanji okolnosti dokučiti može. Nije slobodno mislit, da sadanji naraštjaj — još i onaj poso može dovršiti, koji je došastjem kolinu naminjen. Nemože biti zadaća nastojat, ono štoje ujedinjeno razkomadavat. Duševna, tilesna, umna i tvarna kripost, zatoje čoviku data : da stvara i ujedinjava, a ne umrtvuje i razjedinjiva. Ko u sadanjem svitu zanemari duševne sile, i računa na tvarne, griši proti čovičanstva, i njegova izobraženja. Povistnica, nikad nemože pofaliti muža kojije rušio, spomijega al ko biča božjeg, i slavi muža stvarajuća.

Nimci ako po zakonu i nebi bili povlašteni, da opravljaju sudbinu onostrane Monarhie, faktično kormiloravnateljstva u svojih rukuh drže. Takima nije slobodno zaboravit : da se narodi u sadanje doba nedadu u veruge vezati, ma bi te i u ustavnim viču kovane bile. Dakle nije slobodno drugo za načelo pridstavit — gdjeje govor o izmirenju narodah, nego obstojanje monarhie, i po tim načelu medjusobne želje izravnavat. Ono što bi valjada ovim načinom za krivo se gledalo, po očali centralisatie, izpravice se duhom sloge i jednosti ; što se vidi sada još ostro, vrimenom će zatupiti, ustavno i na sve strane ravnopravno — pak će se sloga i jedinstvo opet u Austrii ustaniti.

Hrvati Naša bratja. Vide se ožalostjeni vistjom, koja nam glas donela : daje gosp. Mihalovich, Opat, i bivši Temišvarski župnik, Zagrebačkim nadbiskupom imenovan. Nas se netiče razlagati dali je to pravo ili nepravo, toje Hrvatska zadaća. Na koliko poznajemo imenovana gospodina, nedvojimo : da bi privisoke dužnosti velika pastira podpuno umio vršiti, jel sva ona svojstva posiduje, koja tako visoko crkveno dostojanstvo iziskuje. Nu akoprem, ni slova, iz Hrvatski novinah nebi štili, ipak nebi znali pogodit : kojim načinom misli Prisvitli gospodin uspjev svojim zagrebačkom dilovanjem steći. To znamo da je Hrvatska kraljevina, skojom se Magjarska dogovarala, i tako novu nagodbu sklopila : ona dakle neda se kao jedna magjarska Pokraina smatrati, već kao zemlja koja ima svoju raznu upravu, mora dakle imati i svoje muževe na svitovnom i crkvenom polju ; ono

misto dakle, koje je po naravi ovima naminjeno, nije slobodno takom zauzeti — koji se tamo kano tudjin smatra, ako ga sam narod nije tamo pozvao. Mi nećemo da razlažemo narav apoštolskog prava naše svitile krune, već samo pitamo glede koga obstoje ta prava? mislimo da to svaki zna, da ova narod brane proti zamašanja rimske kurie. Biskup il svećenik nedobie drugo u ruke, van križa i evangjelija, i ono i ovo u ljubavi je zasadjeno, di nije ove, tamo neće se ni križ proslaviti, niti Evangjelie u srcam ukoreniti. Al možda će se ovako više prijatelja u narodu Hrvatskim nabaviti. To nemože biti naloga jednog Biskupa, al ako bi baš i bila namira ministarska, onda mislimo, da nakoliko su želili ovim orudjem cilu se približat, bitiće triput nadalje odbačeni; onaj koji želi kakoj stvari u narodu prijatelje steći, mora kod istog naroda ugledan biti. Dakle krv od krvi, kost od kosti, sin brat, sunarodnik, i van toga za isti narod zaslužan tako, da njegove vrline budu gori i doli poznate, inače bitiće glas u pustinji badava vapijući. Nalazil se sve to i još drugo kod gospodina Mihalovicha, neka sude drugi, mi istom žalimo naše ministarstvo, koje uz najsvetu namiru — mal ako nije u zamke po sebičnosti spravljene unišlo, i dije tražilo lip sljubljenja, Bog dao, da nenadje sikiru razcipljenja. Po muževi se sklapaju narodi, al po muževi se i razdvajaju.

Kućni poslovi.

Zombor. 14-og Lipnja na misto pokojnog Antuna Konyović izbiraćemo zastupnika na sabor. Zastupnik triba daje učen, priatelj sadašnjeg ustavnoga temelja, kojije zakonitom nagodbom skraljom potvrđen, ravnopravnoga mišljenja, čutjenja, revan domorodac, kojega serce vuče Pešt — Budimu, koji zna i oće na sabaru odlično pomagati, da se takvi zakoni donesu : kojiće služiti na obćeno dobro domovine, puka zemaljsko blagostanje, koji ovo načelo derži : „slobodna Crkva u slobodnoj državi“ i u koga se možemo pouzdati : daće i katoličke Crkve prava, i dobra braniti, i neće dosvoliti dase kao brez vlastnika na bubanj udaru. Ovakoga zastupnika građani! složite se izbirniti. M. Matarich.

Bač. 24. Svibnja. Jućernam je bila županska komisija, koja je pre dva miseca naimenovana, da providi kako mosztonga stoji, kako bi se zlu pomoći moglo : i tako je proiznašla : da nije u redu da ono zlo, koje se nama po odvišjoj vodi zadalo, da se zadaje i našim susidom Bukincem, buduć da sa otim Baču već nije pomozeno. —

A prošle nediljeje tude poslovala sirotinska komisija koja je već god. 1867. naimenovana, da ide od sela do sela, i da prividi stanje sirotinje kakoje to bivša carska vlast priuzela i povratila ; i kako slušasmo mnogose nalazi, gdi se izkazuje da je svotu sirotinsku carska vlast primila a god. 1861. nije Obćinama pridala, te ovo se ima po kraljevini popunjavati.

M. J. — U Vukovaru 29. Svibnja. — Možda vam neće biti nepovoljno, da vam saobćim izbor saborskog zastupnika u lloku, dne 28. t. m. deržanom, na koji su se birači bili stekli kao nigda dosada, te su većinom glasovah sa 49, — proti 42 glasa, koje je dobijo Dr. Plavšić, (slučajno već višeputa kandirat) — pogl. gosp. podžupana Aleksandra plem. Parčetića za zastup-

nika, misto odstupivšeg paroha (plebanuša) neštinskog g. Čobanića izabrali.

Najglavnije, što mi se je trajućem mome bavljenju toga dana pri istom izboru dopalo, jeste oduševljena sloga birača, njihovo mirno i razborito vladanje, njihovo živo zauzimanje za narodnu stvar i motrenje na svakoga, koji pravo izbora imadjaše.

I ovaj izbor takiv je čin, kojim se nepobitno dokazuje : da probudjenoj narodnoj svisti i uzajmnoj slozi ništ odoliti nemože, i da ona iz svake borbe kao „probediteljica“ izaći mora.

Ovom prilikom javljam vam, da nam je odveć žao, što našeg pogl. g. podžupana iz sridine naše gubimo, počem on na njegovo polučeno više zvanje u Peštu odlazi, no njegov izvjištaj o županiji srimskoj, tiskan i u zvanič : „Narod : Novinama, a pretiskan i u „Srbskom Narodu,“ kog smo s' osobitim zadovoljstvom čitali, i koji nam je dobro došao, — ostaće nam dogod živimo kao uspomena u srdaščama našim; daj Bože da se i drugi podžupani Trojednice na njega ugledali budu; jel od kako nam županija postoji, nikad neimadosmo takovog čestitog podžupana, koji nam svojski u izvjišču svome kaza, šta nam manjka, i u čemu smo napridovali, a u čemu opet nazadovali — osobito što se škula tiče — stoga mu od srca velimo : živio !

J. — U Vukovaru. — Ovdje je 31. Svibnja naša učea se mladez imala majalis — svibnjevo. — O tom nebih ni pisao, da je bijo, kao što je drugdje, nu to je bila svečanost gradska ! Iz škula jutrom ode naša omladina u redu za našim trobojnicama, a uz svirku ovdašnje građanske glasbe put šume — takozvane „Adica,“ u kojoj plandujuć pivaše srbsko-hrvatske pisme. — U dva sata posle podne sakupi se oko blagovališta za dičicu priredjena toliko Vukovaracah, da nisi gotovo mogo do stolova; bijahu tu mnoga naša odlična gospoda. — Tu si mogo viditi lipu slogu i uzajmnost medju ovdašnjem čestitim gradjanstvom, koje je istina bog s' raznimi viroizpovidima pomišano, no ipak jedne iste narodnosti. — Tu se je naški s' odabranim pismama pivalo, naški razgovoralo, tu je naš duh vladao, da smo se napokon razigrani i u srbsko-hrvatsko „kolo“ uhvatili, a u veselju tu i zanočili. — Hvala onima, koji nam ovako pomažu narodan duh širiti. —

Ovom prigodom vam i to javljam, da se je u našem municipiumu — u skupštini, deržanoj dne 30. Svibnja uz predsjedništvo prisvitlog gosp. velikog našeg župana Svetozara plem. Kuševića od Blacko — mnogobrojno zastupljenoj od naših vrlih Srimaca — sljideća promina i povišenje u častničtvu sbilo : na misto velemož : g. dosadašnjeg podžupana Aleksandra pl. Parčetića, imenovan je dojakošnji veliki sudac g. Jovan Miko- vić kao substituirani podžupan; za vel. sudca vukovarskog surogiran je dosadašnji srez : sudac tovarnički T. Rogulić, na njegovo misto dolazi g. srez : sudac iriški Jefta Nović, a na ovog opet u Irig g. počast : sudac rumski Gjuro Vuković; nadalje surogiranje g. vukovarski počast : pristav kosta Stojšić mladji s' pridjeljenjem župan pristava kod srez : suda u Rumu; ujedno imenovan je dosadanji podbilježnik g. Novaković za počast : vel. bilježnika, a gosp. arhivar Julius pl. Kovačić za počastnog podbilježnika. — Mi se ovom izboru častničtva stoga radujemo i sami sebi čestitamo, jel smo uvireni : da imamo sada čestite, valjane i vrle muževe i rodoljube, s'

Ovom broju je nadostavljen jedan nadometak.

Nadometak 13-om Broju Bunjevački i šokački Novina.

kojima se svagdi pohvaliti možemo, toga radi i zahvaljujemo lipo našem čestitom prisviti: g. županu Svet. pl. Kuševiću, — na takovom obćeljubljenom častničtvu, koji nam znade ovake stručne muževe nagraditi.

Preparandia. Visoko ministarsivo bogoštovja i obuke naredjuje — dne 30. Svibnja, nadtečaj za učitelje kod preparandije učiteljište. U Székelykereszturu, Znoiváralja, Mramaroš-sigetu — ustanovljene — što nam povodom služi našim čitateljem izjaviti: daće se i kalačko učiteljište — na novo ustrojiti, i nadanam je daće ovom prilikom dotični u obzir uzeti potreboću našeg jezika, i nastojati ono naknaditi: što je priko mnogo godina zapušnjano — kako bi od naši učiteljah mogli želiti, da jezik ilirski pravilno govore i pišu, kad ji na to nikad nitko nije učio, a akoga oni tako negovore, onda knjige škulske nerazume, a što sam čovik nezna na to nemož drugog naučiti, od tud ono veliko zlo: da je puk već svoj materinski jezik na toliko izgubio, da danas sutra, ni onaj crkveni, skojimu se slovo božje navijstjuje neće razumiti.

Naša sloga i uzajmuost. — Bit' će hiljadu godina, što je živijo Svatopluk, silan slavenski kralj velike Moravske. — Na smrti svojoj pozove on sinove, te prporučujućim im koješta, uze napokon snopić svezanih šiba te ga svakomu dade, velećim neka pokuša snopić po sridini prilomiti. Svaki od njih pokuša, no u snopiću svezanih šibah nikoji nemogaše prekršiti. — Sad uze Svatopluk jednu po jednu šibu, prelomi svaku, pa im onda reče: Vidite dragi moji sinci! snopić svezani šibah nitko neće moći pribiti, dočim svaku za se lako. — Upravo tako je s' vami: dok budete složni, ljubvlju svezani i sjedinjeni, niko nas zavladati neće moći, čim se pak razdilite, teško si ga Vami, oslabićete dušmani vaši biti će jači od vas, te će vas i nadvladati. — Ta pripovist je stara i svakomu već poznata — no i to je staro i svakome poznato: da mi uz taj nauk prionuli nismo, da bijasmo nesložni i razdiljeni, te smo u različita vrimena i po razni misti vrlo mnogo trpili, jel nebijaše medju nami sloge bratske, jedinstva i uzajmnosti. I Kod nas se obistini ona stara poslovica: „slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ — Posli smrti tog slavnog moravskog kralja razdilise se njegovi sinovi, te bijahu nesložni, neprijatelji napadahu na nji, nadvladaše pojedine, a veliko njiovo kraljevstvo raztrgoše i razdilise.

No ajd da privučemo koprinu priko naše jadne prošloti, te da je u zaboravnost stavimo, jel nama se danas opet nudi lipa prilika, da pokažemo našoj braći Magjarima, da medj' nama uzajmnost i bratska sloga vlada; mi smo odavde priko novina, doznali, da naši vrli Somboreci imaju dana 14 0. m. svoga poslanika na ugarszki sabor birati, stoga opetovano našoj prostoj braći savitujemo; da u bratskoj slogi, bratskoj ljubavi i uzajmnosti nastoje, ni za čiju ljubav izmedj sebe da se necipaju i nesvadjavu, bilo da se bira onaj ili ovaj — Petar ili Pavao — valja da se izmedju sebe sporazumu, složje, svi za jednog glasaju, da nepuštaju svojoj čudi na volju; razum neka kod njih vlada. Onaj koji naš obćeljubljeni narod cipa, u svadju dovodi; onaj koji čini, da se jedan narod — rodjena braća, izmedju sebe svadjaju, tuku i time sebe upropašćavaju, zlotvor i izrod je narodu. — Razum kaže: da se narod takovog zlosretnog ako bi on i najlipše govorijo i najviše obricao, neslušaj, i za njime neide; sada je hora nastupila, da pokažemo: da

smo svistni i imena svog dostojni sinci, te je opet neizkazano potribito, da svi mi složno i uzajmno radimo. Daj Bože, da bi poduhnuo onakao vitrić, koji bi svima nama dao jednu misao! — U Vukovaru 5 svibnja. —

M. P. J. pravnik.

NOVOSTI.

— **Sažalenjem** štitjemo u „Pester Lloyd“-u da u Rumani — opet progone židove dakle kršćjani. Nepobitni znak dasu jezgru kršćjanluka izgubili, i samo još ljuskru zadržali.

— **Vlada Ruska** odljučila je u Pešti ustanoviti konsulat ne samo trgovački, već i politički.

— **Nadamo se zakonu** — po kojimće se sve mire po primeru francuskom na desetine ustanoviti.

— **Uspjev popisa 1870. god.** Po izvištaju ministarskim Njeg. Veličanstvu pridstavljenim: ima u Magjarskoj: 11.109,192 dušah; u Erdelju 2.109,107; Trojednoj kraljevini: 1.015,906; u Krajini: 1.195,033; ukupno muškaracah: 7.696,947; Ženskih: 7.732,291; ukupno: 15.429,238. — Više nego 1857. godine 1.660,735. Naraštaj pokazuje ovako: Na magjarsku 12%. Na Erdelj 9₈₁. Na Trojednu kralj. 17₄₄. Na Krajinu 12₂₁. — Broj dokazuje: da je rat prošasti godinah mnogo muškaracah pojio. Jel ženski spol je nas nadvladao a i tako je već ženitba u svakogodišnjem novačenju vrlo zapela. O će mu se mora svako čudotvorno i ljubivo srce žalostiti.

— **Preuzvišenog. G. Strosmayera**, dično oglašena Djakovačkog Biskupa — Zagrebčani — počastilisu svitlom pouzdanicom, na spolašnjoj strani nosi Njegovo sjajno ime, lovorikom okrunjeno, a u nutarnji riči — slavom — hvalom i dikom počastjena Biskupa dišuće s 900 podpisah.

VILAJET.

Rim. Ne potvrđivaju da bi se koncil za vrime velike žestine odgodio — već govore da bi Papina volja bila: da sve poslove izruči. Sad je na dnevnom redu papina nepogrišljivost, jedni uz nju, u drugi proti govore, još će dulje trajat dok bi do glasovanja dospili. Mučno je što Lloyd po virovatnim izvoru piše: da je francusko ministarstvo, u svojem pismu, u Rimu izjavilo: da će u slučaju, ako bise papinska nepogrišljivost uzakonila, ugovor — koji je dosad u Francuskoj medju crkvom i Državom vlado uništiti, i francuska vojska Rim ostavit.

Francuzka. Sridina parlamentarna nije s ministarom Ollivierom zadovoljna što vrlo izkreno govori i kaže: da sve u zakonom promine neće na jedan dušak, već za teka sadanjeg parlamentarnog roka izvesti. Journal des Debats — kad navadja rimski rukopis, u kojimse proslavlja g. Veillot oglašen novinar, što je lipu svotu od 100,000 franakah za iz držanje koncila nakupio — i to po najviše iz džepa nižeg Svećenstva, biliži: da to za Francusko Biskupstvo nimalo nije koristno, kada se toli silno svećenstvo, jednog svitovnjaka ričom vodi, čemu uzrok nalazi u tom što se gosp. Veillot od strane Rima hvali. Mi nemožemo ovo mnjenje podpisat, Rim je dužan gosp. Veillota pohvaliti, jel je prvo već u sebi dobro, drugo za Rim, a navlastito zasad po svu crkvu zaslužno dilo učinio što g. Veillota upliv od dana do dana veći postaje da se već na smutnju kršćjanskog svita, usudjuje i Bi-

skupom opirati, toga uzrok leži u odhranjivanju mladića svećenstva, i jedne strane svitovnjaka u Fraacuskjoj. U ti zavodi gospoduju ljudi, koji oči svoje uvik na zemlji nose, a srce i pamet uznose — ako ne na nebo, a oni na čovije svakojako dostojanstvo. Ako želiš duh francuskog svećenstva okrenit, izčupaj ga iz ruku ovi ljudih, koji bi gotovi bili baš tako svit zapaliti, ko ona dva apoštola, grad Samariu, koji su kad ji gradjani nisu hotili prislušati, molili Isusa, da na Samariu oganj s neba sidje.

Amerika. Feniani — to su privratnici Irski — koji poklem u Irlandu svojoj izvornoj domovini nemogu Englezku napadat, sad iz Sjeverna Saveza Amerike nasiljavaju granicu Kanade prikomorsku pokrainu Englezku. Al i tu će na skoro sile jim izteći, jel kako unidju Englezi ji razvijaju, a na granici Amerikanci razštrkane povućaju, i sudu pridaju — buduće da je upraviteljstvo Sjeverna Saveza zabranilo: svaku ratnu pripravu, na zemljištu Amerikanskom. Štogođ većma život u Europi otešćava po obćim porezu, koji uz stalnu militiu, i naknadu željeznički kamata nemože se umanjavat toje veći broj izseljbina u Ameriku od 29. Svibnja pišu da su samo, u Neujork one nedilje 12,000 stigli. Židovi su zamolili Polglavicu Saveza da jim bratju u Rumani zaštitu.

Španjulska. Pod krunom Španjulske mah je di sužanstvo dosad obstojalo, sadje ukinjeno. No toje jedan čin sadanjeg upraviteljstva — koji će mu upomenu osvitlati. Maršal Prim po Abcevskom redu sastaje se s poslanikom saborskim, i gleda kako biji navio — da Regentu Serano kraljevski oblik podile. Ništa nemanje odbor za biranje kralja izaslan prideje već svoj izvijač, nadaje dakle: daće skoro Sabor ovaj u razpravu uzet. Sad se već piše: Da je Sabor zaključio: neka se bira kralj nadpolovičnom većinom opravdani poslanika.

Talianska. Premdaje Predsidnik ministar onomadne izjavio: da su ustase razperšeni, ipak najnovie visti javljaju: da se bande neprikidno pokazivaju i premda se upraviteljstvo postaralo — da Garibaldi svoje gnjizdo u Kapreri zavieno neostavi — al još ji dosad nisu mogli izkoreniti.

Englezi najposli neće smiti putovati, sad pišu da su razbojnici nikoje van Gibraltara šetajuće, pohvaćali. Nu kada se ustanci i privrati po zakoni odobravaju i pravdaju, mora otešćat obhadjanje s razbojnikom, jel čovik je naklonit misliti: da stvari svoju narav po malenosti ili velikosti neprominjivaju, što više Feniani neće da se utalože. Već u Irlandu, vlastnikom strah zadaju ubojstvom, a u Kanadi — iz ujedinjene Amerike neprikidnose prite, i Engleze napadaju; stim malo odlanjiva, što su Amerikanci svojim gradjanom učestvovanje zabranili, što više one koje Englezi nadvladaju i razvijaju na svojoj granici povućaju i sudiom pridadu, znamenje, da se krv još nije u vodu obratila. Jel prama Španjulacah Amerikanci neće da pokazivaju taku nepristranost, odbor vanski poslova dozvolioje kubanskom ustašnom generalu: da može Španjulacah okrutno obhadjanje izvestiti. Najnovije visti govore: da razbojnici kojisu one Engleze oko gibraltara uhitili — pišu: da zarobljenima ništa ne manjka, dobro se hrane, i zdravisu, samo nekase izkupne novce što prije pošalju, to su obraženi bandite. No ovaj zanat na istoku obično netiraju donjeg razreda ljudi moguse, dakle taki ovoga i na drugi stranah, latiti. Ta u našoj slavnoj Europi od davnase više: da vlastnici, misu zakoniti posidnici svojih dobrah.

Turska. U prijašnjim broju smo izjavili: da nam je za čudo što se nimački i magjarski listovi o Bosan-

skom i Hercepovačkom stanju kršćjanah nebrinu, valja nam pripoznat da je „Reform“ magjarski List, dono jedno pismo iz Bosne, po kojim to bi izselenja uzrok bio, što niži činovnici neznadu ili neće da poboljšice od upraviteljstva naredjene mudro izvadjaju. Štetaje što Dopisatelj ne nabraja te poboljšice koje bi Turska vlada hotila izvest, pa bi i mi znali razsuditi, prid čiji vrati mete. Na koliko mi znamo: tamo sve poboljšice na papiru ostaju. Jedina promina koja može narode umiriti bila bi ona: koja bi podpunu ravnopravnost uvela, osobu i zemlju oslobodila, dok god tamo Vlada i Spahija tako vladaju da bi poljodilac sričan bio, ako bi ploda i roda peti tal dobio, dok god ni Bog ni čovik nije u zakonu slobodan, već o volji jednog paše zavisi sudbina sve kraljevine, donle osobna i stvarna sigurnost nije drugo nego tlapnja. Dopisatelj zato polaže krivnju na Omer pašu, jel misli da će tako opravdat Safet pašu, iz prid kojeg mudrog upraviteljstva izseljavaju ljudi, i to ne oni, koji se ljute što su jim povlastice ukinjene, već Siroti poljodilci. Kako tamo može biti žalostno stanje, dosta raznajemo već iz pisma pomenuta Dopisatelja: odkud doznajemo da se izselavanje vojskom po granici namistenoj priči. Ako ne pomognu štogođ Europevski konsuli koji su stigli, u podpuno poznanje — nevolja — kojima je kršćjanstvo tamo oboreno i svoje vladatelje o taki izvistili.

Sad je i Turska već na grčku tužbu podigla, jel ondašnji razbojnici prišavši u Turske krajeve i uhvativ tri mlada Turčina — sobom su ji odveli i nemilo umorili.

Trgovina i obrtnost.

Vuna. 31-og Svibnja, prodanoje do 6000 m., cina različna: planinska dvostrizna — 76—85 fr. — Heveška gyöngyöška — gazdaluka gospodskog 70—74 fr. Svakdanja 60—64 fr. potiska bolje vrsti 65—67 fr. svakdanja 60—63 fr. — Baranjska 60 fr. — Jednostrižnu pojedini prodavali su već i po 70—106 fr. Ti dneva kupovali su po najviše naši tvorinari i trgovci, dišto i tudjinci 4-og Lipnja. — Domaći kupci s veće stanrese već razišli. — A inostrani valjada će izčekat vacki sajam, koji se u Srpnju obdržaje — prikupljenoje do 10,000 m. u cinah gori obilizenih. — Odnešenoje grebenane do 1200 m. Sridnje vrsti kupovanaje po 75—80 fr. a bolja imala je, i veću cinu, vuna jednostrižna bila je dobro prana, kakva nije bila kod svakog ona dvostrizna. Nepristano tražu vunu tvorinarskim načinom opranu — naši i inostrani.

Svinje. Po visti perve magjarske družine koja se gojenjem svinja zabavlja od 27. Svib. do 2. Lip. Izvoz prošaste nedilje neznatan: cina 27—28 nov. po funtu — ima komada 47,551 — dotirani su iz doljne magjarske 3785, iz Erdelja 292, iz Srbic 3918, — odtiralisu u gornju magjarsku 533, u Beč 3350, u Prag 197, priko Bodenbacha 623. Peštaje potrošila 2833, prišloje 251, — ukupno 7787 komada, ostaje 39,864 kom. u Beč otiranoje 1000 kom. cina 27—29 nov. na Meidlingski sajam 2100 kom cina 23—26½ nov.

Gorušica. Promet živan — ugovor učinjen na jedno 26,000 mir. u mistu cina 7¼—7⅞ fr. za misec Kolovoz i Rujan u teškoći 75 funt.

Svinska Mast, oma pridana, platjana je po 38 fr. a za misece Lipanj kolovoz, Lipanj — Rujan 36½ fr. bez suda.

Slaninu ne tražu jedva je po 28—29½ fr. prodavana.

Nečinjene kože. Malo je bilo o medardskom sajmu kupovca s jabane — zato prodaja nije velika, platjali su volovske — kože — varoške po 38—38 fr. kravice 25—27 fr. a bolje sjabane po 23—24 fr. — Pittlimge. 12—14 fr. par telećie su boljma prolazile, ovčie kože nije množe. proдалisu nekoliko hiljada iz Srbije donešeni. Lagane dobivale su po 110—115 fr. težlje 125—135 fr. Srbske jagnjećie za tabakoše prve vrsti u Prag su odnešene 10,000 kom. po 115—120 fr. Banatske 100—115 fr. Erdeljske 82—100 fr. — magjarske i Erdeljske golušarke do 120,000 k. po 110—130 fr. tudjinom po 102 kom.

Učinjene kože, gjonskiji mnogo prodano 35—40 funtaška 100 fr. 40—45 funt. 102 fr.

Lupače kože 102—104 fr. druge 102—105 fr. — 100—102 fr. — 98—104 fr. — svitile kože 100—106 fr. 100—196 fr. osobito su trazili rapave kože teške 11—12 funta 140—145 for. platjalisu za mažu.

Rogata marva. 2. Lipnja mnoštvo je natirano — proдалisu 1301 kom. 444 volova, par 150—435 fr. 328 k. krava, par 90—215 fr. — 90 muzara par 50—175 fr. — 17 bivala — funtu 26 nov. 422 kom. ovacah — par 11 fr. 50 nov. — 19 fr. govedjina maža 26—30 fr.

S ranom promet bio je živahn za sjevernu nimačku sklupalase prodaja, u Francuskoj diže se cina, ipak nije tolika cina, da bi naši trgovci — s dobitkom tamo nositi mogli, u Englezkoj s više strana dižu tužbu na stanje sitava i tamo se diže cina.

Cina rane.

Maža ili centa razu ni se požunac po težini na funte

Staje?	Kako?	Di?	Teškoć		Vridi		Di?	Teškoć		Vridi	
			cta/fnt.	fnt.	fnt.	kr.		cta/fnt.	fnt.	kr.	
Žito	5 Lipnja Banatsko		83	4	80—95	4. Lip. u Baji	83	5	10		
"	"		84	5	5—15	"	80	5			
"	"		85	5	5—25	"					
"	"		86	5	50—60	"					
"	"		87	5	65—75	"					
"	"		88	5	80—90	"					
"	Bačko		83	4	80—95	"					
"	"		84	5	5—15	"					
"	"		85	5	25—35	"					
"	"		86	5	50—60	"					
"	Tisansko		83	4	90	"					
"	"		84	5	15—25	"					
"	"		85	5	35—45	"					
"	"		86	5	55—65	"					
"	"		87	5	70—80	"					
"	maodkud		88	5	85—90	"					
Napolica	"					"	78	3	73		
"	"					"	76	3	63		
Rak	"		78	3	35	"	76	3	40		
"	"		79	3	70	"	75	3	30		
Ječam	"		63	2	50	"	66	3	4		
"	"		70	2	80	"	63	3			
"	"		72			"					
Zob	"		41	2	55	"					
"	"		50	2	60	"					
"	"					"	94	2	40		
Kukurua	"					"	90	3	13		
Gra	"					"					
Proja	"					"					
Gaičaura	"					"					

Naša Čitaonica. Sadjenje voća.

Dogodise višeput, da najlipše stablo veselo tira grane i u dervo bujno raste, brez da bi kada procvalo, a necvateće stablo nenosi roda. — Na ovakavim stablu sviuh novoiztiranih grančicah veršci se s nokti odštípaju u ono vrime, kad su nove grančice od deset do petnajst palacah iztirale, a to biva ponajviše koncem svibnja il početkom lipnja. — Ako bi ovih odštípanih grančicah gornji pupovi na novo iztirali, u kolovozu se na novo brez miloserdja i ovih veršci odštípaju.

Kako uzrokuje to odštípanje cvat, i po cvatu posridno rod?

Snaga, koju takvo stablo za bujno razvijanje granah upotribljava, sustavise, i s otim se siluje stablo istu snagu na odgoivanje pupovah, u kojima se zameće cvat, upotribiti.

Isto odštípanje veoma je koristno i u vinogradi; jer po njim nabrizgaju i sa svim dozriju oni pupovi, iz koji se čeka rod dojdue godine. Loza se neće pružit kano verlova šiba u vis, nego ostavši kratja ojača; čokot ne gubi snagu tirajuć u dervo, ostane snažnii, a zrilu lozu na snažnom čokotu možemo u prolitje slobodno s jednim okom više rizati, i tako se rod uzdvojsrući.

Koristno je još u mladi vinogradi, i svagdi gdi loza rado ozebe; jer samo bujna i nezrila loza ozebe, a zrila i čversta i najjače poledice lasno priterpi.

Koristno je odštípanje kod one versti čokotah, koji u meršavom kopnu u cvatu rado raspu plod, al se tu prie neg što cvata odštípa.

Odštípaju se pako samo veršci loze.

Ivan Mihalović, učitelj.

Uvaženje razgovora u 4-om Br. priobćena.

Ako se dobro opominjem pamtim: daje po uredničtvu ovi novina izjavljeno: neka se onaka stvar, koju tko temeljno i zbiljno nezna — nepiše. Ipak u četvrtom broju štijem onaku stvar: koja premdaje istinita, ipak s vlastitima i pravima uzrocima podupirana nije; i buduć da znam, dase po istom prinašanju jedna osoba može bit uvridjena nahodi, molim Slavno Uredničtvo dase meni malko mista da da stvar po dilci protresem prosvitlim, i može bit uvridjenu osobu izmirim. Stvar ova jest, što moj komsia Šandor — Pajo od toli važne stvari, — od škola govori. —

Pomoz Bog! Ljubljeni komsia Šandor — Pajo! S velikom radošću štiosam u 4 om Br. bunjevački i šokački novina, kako ste lipo tolmačili stvar od škola. Nečudimse tomu komšia, što govorite; da bunjevačka diča slabo pohadjaju školu, ali se veoma čudim, da u istoj stvari bunjevačke roditelje krivite, premda oni tamo nisu sasvim krivi. Derda vam malko ja stvar razvijem, i u istoj stvari koprinom pokriveno lice odkrijem. Znete li komšia gdi najviše naši bunjevci stoju? Jelte na krajevi i oko sela. Znete pako ito, dasu naši bunjevci većom stranom siromasi tako, da mlogi od nji jedva se kruvare, a kamoli sebi drugo šta da kupe. Kako dase indi želiti može, da osobito zimu doba ista diča, na pol sata udaljenu škulu gola i bosa idju, i tako možemo slobodno kazati, da nisu roditelji krivi, jer valjda bi svaki volio daje bogat, neg što je siroma. *)

*) Ova okolnost vrlo je važna o njojće mo u došastjem broju govorit. Ured.

Vi komsia Pajo! zimate izbroili dicu i činite onu uočnu razliku: da 40 bunjevački, a 100 nimački ima. Nato odgovara pod imenom „bunjevac“ moj od ditinstva dobar drug da može bit, da u toj školi učitelj ili baš nezna bunjevački, ili je nimački učitelj. Učitelj ovaj nije nimac, i premda nije bunjevac ipak ja znam, da ako bi si učitelje kroz rešeto propuštjali, malo bi ji bolji ostalo na rešetu. Uzrok dakle nije kod učitelja, nego: prvo što su bunjevačka dica udaljena od škole, drugo pako što odiću i obuću neimadu. Sada pako komsia Pajo čim vrimie dobiete, izbrojte u istoj školi dicu, i načićete, da dok nimačka dica na poljske poslove idu, bunjevačka dica marljivie i bolje polaze školu. Govorite dalje komsia Pajo! da stanovnici naše občine verlo se tužu na učitelja Alberta, da dicu u nemar baci daklem da ji neuči. Pitam ja vas dragi komsia, jesteli sami izrekli, da 300—400 dice na tri jezika učiti mora; kako indi može dobro učiti; drugo pako: kakvom radoštju i veseljem, kakvim serdцем i duhom može učitelj taj u školu ući, — istu dicu učiti kad svoju lansku hranu još dobio nije, za koju se on trudi, premda se i on za kruh svakdašnji moli, kruha nema, da sebe i obadj svoju od glada obrani. A znateli vi komsia Pajo što Sveto Evangelje govori: „Podaj Bogu Božje, a Caru štoje carevo.“ A ja velim podaj učitelju štoje njegovo. Kako da indi možete kazat, da za bukarom haja, kad gotovo ni kruva nema. Nastojat bi dakle najpri tribovalo, dase učiteljim plaća po ministerialskoj zapovidi svaki četvert godišta u napridak izdade. Tako onda virujem, dabise i u učiteljima bolje probudila marljivost i revnost, i nastojalibi, što Sveti Pava govori „Da sjaju kano nebeske zvizde.“ Ljubeznivi moj komsia Pajo! deržtese poslovice koja govori „Kako pravo, tako zdravo.“ Nemojte indi više onake stvari prosudjivati, što temeljno i ozbiljno neznate. Pustite onake osobe nekase tepu, i nek sebi hlebac (kruk) traže do bolje budućnosti; i onda virujte mi komsia Pajo! da će i sverh škola prići Kraljestvo Božje, koje mi svaki dan molimo. Ovo rekavši ostanite z Bogom komsia Pajo ostajem vaš komsia.

Magjar.

Spomen majke.

Sanak snijem od majke mi mile,
Sanak snijem — pa kupim kovilje,
Gdi su mene kadgoden vodile
Za ručiću blage ruke njene.
Krasnog cviča bilo oko mene,
Osobito dušice majkine.
Tim bi cvičem ona kitila me,
Kadgod me je vodila u polje: —
To otajstvo daj rišit onome,
Kom' s' poznane nige materine.
I dušicu i cviče kovilje,
Sve zavežem kao posestrime.
A obadva bilja je znamenje:
Ko angjeo, da ko neposrne,
Čuva svakog od nevolje grišne: —
To je bilo majkino staranje,
Da od svoga diteta odbije,
Što b' mu duši nadonelo štete;
Što sam vezo pako i kovilje: —
To je majke perje mile moje,
Što m' metjala izpod moje glave,

U krilu joj kad sam snio sane.
To su sani, to su sani bili:
Nema takih na drugih jastucih.
Al su brzo sani proletili.
Dan mi svane, radosti nestane;
Nejmam majke kao što i prije.
Od žalosti k' zidu prignem glavu,
Suze mi ju kvase iz očuh. —
Da je tude majkina dušica,
Suzna bi ju sad škropila rosa;
Da je tude od kovilja cviče,
Padala bi kiša na njeg s' kose. —
Majko mila! neka mi zamirat,
Što te stanem često oplakivat.
Lakše mi je, kada se izplačem,
I mrtve ti tiši mene spomen.

A. V.

Loša na Divanu.

Perka majka, Lošu svitovala Loša čuti pa u zemlju gleda
Svitovala, i lipo molila A u licu rumeni i blidi.
Ao Loša moje dito mlado Paje Majci tio besedio
Koisimi kao oči drago Bile ruke prid Majku sklopio
Ljudi kažu, a i sama znaden: Oj bogami ostarila Perko,
Neću tajit, oću da ti kažem Moja Mila i rogjena majko,
Danjom vele sidiš u miani, Manićuse hana i Mijana,
A noćomsu opet po divani, Manićuse Cura i divana,
Vino piješ s' Curam asikuješ Manićuse rakije i Vinca,
Meni Loša tim brigu zadaješ Pobratima Babijana Svirca
Nego manse Cura i divana, Akolime očes oženiti
Manse Loša Ana i Mijana Moju Milu za mene uzeti
Jersi Loša jedinak u majke Uzmi Za me Zelićevu Jelu,
Tvoje tužne ostarile Perke Vitku Jelu bilu i rumenu
Ja do sedam sarani Sinova Njoizi, nema para na daleko,
Od kakosam ostala udova, To već Znade malo i Veliko,
Pa ni jednog nisam oženila, Subatica dičnaje sa Jelom
Ni unuka na ruke uzela, S Mojom Jelom a sa tvojom
Sve Sarani s hana i Mijana, Snaom
Sve sarani s Cura i divana, Jasam sebi izabrao lane,
Ta našto meni krave i volovi! Tebi Nane Vrsne prijatelje
Naštol birke, naštoli plugovi! Zelićisu roda Znamenita
Što Salasi! štoli bili dvori, Znamenita i pak uzorita.
Štoli konji, kao i Sokoli,

U Futogu,

Lázo Knezević,
bilježnik.

Visina vode Dunavske.

Pešta 4. Lipnj. 7' 10" opada.
nad 0 — „
Požun 4. Lipnj. 8' 0" razte
nad 0 — „

Poruke uredništva.

Subatica: Vaše čudnog sadržaja pismo — izdaćemo. — Pečuv: G. I. P. Stigloje — dobromi se vidi. — Bač: G. S. V. Dobro nam došo, uvik mili gost.